

علم حقوق

مقایسہ قوانین مجسمہ و بکری

ہر آی نشر اول نور

مؤسس و صاحب

کرمیہ مبعونی : محمد عارف

~~~~~

مندرجات

قابیلو لاسیونلر : صدر اعظم حق پاشا حضرتی ، مجملہ جزا و برک
برحق مبدر ، بوقسہ بوجبوریت میدر ؟ بروسہ استیفاف اعضاستدن بیامین فرید —
سب و شتم ، قبح و ذم یانیہ بدایت اعضاستدن یا قوسامی دولت عثمانیہ
مصادمہ حقون و روما حقون ، قوزانہ دعوی و کیلارندن قسططین جیچیلکی —
انکلتزہ پارلیمنوسلا ، طوائفی ، محمد عارف قوانین جدیدہ دن اصول محاکمات
حقوقیہ قانونی مجلس مبعوثانک اوچنچی دورہ اجتہای خلاصہ مذاکرات و مقرراتی

فیاتی : ۱۰ غروش

درسعادت

طنین مطبعہ سی

۱۳۲۷

سب و شتم

قدح و ذم [۱]

پایه هدایت محکمه‌سی اعضا شدن : یا قوسامی

انسانک افکار و نیای خارجه الفاظ و یا افعال ایله ایصال ایدلمدکجه قواعد حقوقیه‌نک دائره صلاحیت و حکمی خارچنده قالسی طبعی‌دیر. شوقدر وارکه لفظاً و یا تحریراً و یا فعلاً یعنی جوارحله تظاهر ایلدیکی حالده نیت جرمیه‌یه مستنداً آخری اضرار امنیت و اسایش عمومی اخلال ایدرسه انساندن صادر افعال سائر کی حقنده قوانین جزائی تطبیقی اقتضا ایدر .

نطق یعنی سوز سولک تفکر کی حقوق طبعیه‌دن اولوب حقوق مدنی‌دن - موضوعه‌دن - دکلدر . بناءً علیه تحریر و ترسیم و طبع نطق صور مختلفه‌سی افکاری ظاهره اخراجک و سائط مجبره متوعه‌سی اولمق حسبیه سربستی اجرا لری سربستی تفکر کی حقوق طبعیه‌دندر قانون‌شناساندن موسیوه‌لو M. Hello سربستی تحریر و مطبوعات حقوق موضوعه‌دن متحصل اولدیغی سویلشدر . بوداعا نفس الامر منافی‌دیر . حقوق موضوعه سربستی تحریر و مطبوعات طایقلمه طبعیلکنی تأیید و تصدیق ایش اولور .

روما قوانینجه و فرانسه قدیم قانوننده والیوم انکترده اولباده موضوع نظامنامه احکامنده اولدیگی کی جرائم مطبوعات ایله سب و شتمی متضمن تفوهات لسانیه جرم لری حقنده ترتیب و تحدید ایدیلان مجازات اعتباریه فرق کوزده‌لمشدر .

جرائم مطبوعات - ذم و قدح - سب و شتمی متضمن تفوهات لسانیه و تحریریه‌دن زیاده فاعل جرمده ایقاع جرمه نیت قطعی جرمیه‌نی اظهار ایلمک و حقنده جرم ایقاع اولان کسه‌یه ایراث اولان ضرر نسیب عظیم اولمق اعتباریه بینلرنده [۱] قانون جزا مازک ۲۱ نجی ماده سنجه اجرا ایدیلان تعدیلات اوزرینه قلمه‌لشددر .

مجازات‌های فرق و تفاوت بولنق اقتضا ایدر. واضع قانونمیز بوجهائی نظاردقتدن دوز طوئیهرق بزده اشخاص حقنده ابقاع ایدیلان دم وقدح ایله سب و شتم تفوهی ویا تحریری حقنده آری آری مجازات وضع ایشدر. شویله که: مطبوعات نظامنامه سنک یکریمی التنجی ماده سنده: « افراد اهالیدن بری حقنده دم وقوعنده مدیر مسؤل ومعلوم اولدینی حالد صاحب مقاله اوچ ایدن بر سنهیه قدر حبس اولنقله برابر کندیلرندن یوزر مجیدیه التونندن ایکیشر یوزر مجیدیه آلتوننه قدر جزای نقدی اخذ ایدیلور ... قدح وقوعنده مدیر مسؤل ومعلوم اولدینی حالد صاحب مقاله بر ایدن اوچ آیه قدر حبس ایدملکه برابر کندیلرندن یکریمی بشر مجیدیه التونندن یوزر مجیدیه التوننه قدر جزای نقدی استیفا ایدیلور. »

وقانون جزانک ۲۱۴ نجی ماده سنده دخی: ... برکمه دیگر کسه حقنده محل ناموس سوز سویلر ویاخود شتم ایلرسه یکریمی درت ساعتدن بر آیه قدر حبس اولتور ویاخود بوکا بدل یارم مجیدیه التونندن اوچ مجیدیه التوننه قدر جزای نقدی آلتور. »

عیناً درج ونقل ایدیلان مواد جزائیهدن مستفاد اولور که واضع قانونمیز دم وقدح فاعلی حقنده شتم متجاسرندن دهها شدید بر جزا ترتیب ایشدر که اصابتی موافق حق وعدلدر.

جرائم مطبوعات جرائم مستقله تشکیل ایلدکلرند قلعاً شبه یوقدر. اونظریهیه بناء درکه واضع قانون برذات ویاخود برهیئتک افعال مخصوصه بیانیله اخلال ناموسنی ویا کسر اعتبارینی موجب عزو یانه [دم] و افعال مخصوصه بیان اولنیه رق مجرد تحقیر ویاخود تزییف و شتم یولنده ایراد اولتان تعبیاتی [قدح] جرم عد ایدرک مقابلرند مجازات معینه وضع وتحدید ایشدر. [مطبوعات نظامنامه جدیدی ماده ۲۴].

جرائم مطبوعات جرائم مستقله تشکیل ایتیوب بایکه جرمه مشوق افعالندن عبارت وانحق نتیجه لرنده افعال جرمیه حاصل اولورسه جرم تشکیل ایده جکرینه عکس تقدیرده تشبثات ویا مقدمه جرمیه دن معدود اوله جقارینه دائر بعض

مؤلفین سرد مطالعه ایدرلر . M. de Serre [١] بونظریه یی تأکیداً: «قوانین جزایه چه مستوجب مجازات بولنان افعال اگر جرائم مطبوعات نتیجه تشویقده حاصل اولورلر ویاخود جرائم مذکوره بو افعالک ایقاعنه آلت ویا وقوعه سبب اولورسه حقلرنده مجازات معینه تجدیدوتطبیق اقتضایده جکئی بیان ایدیور.» بونظریه ازهرجهت مردوددر . چونکه ذم وقدری متضمن ویا اخلاق عمومیه نك اخلاقی مؤدی نشریات جریمه تشویق ویا واقع بر جرمك مقدمه اجراییه سی اثرندن ازاده بولمق حسیله جرمندن عد ایدلامك اقتضا ایدر . بویسه عقلاً مردود اولدینی کبی شیمدییه قدر تنظیم ایدیلن مطبوعات نظامنامه لرینک هیچ برنده بونظریه اساس اتخاذا قلمامشدر .

غزتهلر واسطه سیله یعنی نشریاتله ویا نطق ایراد ایلک صورتیله ایقاع ایدیلن جرملرک délits de la parole et de la presse ثمره تفکر اولدقلرندن تأثیری افکار ناسه منحصر وضررلری جرائم مادیه سائره کی مادی اولمدیغندن تقدیری مستحیل اولسی وانتظام معنوی یی اخلال ایلری حسیله برماهیت مخصوصه یی حائزدرلر ، ماهیت جریمه لری دخی جرائم سائرده ن زیاده الحاحات زمان ومكان ووقایع سیاسی ايله متناسبدر . مع هذا بو جرائم مرتکبلرنده جرائم سائره فاعلرلرنده اولدینی کبی اضرار قصدی جرمنک نتیجه فعلیه مادیه سنه مقترن اولمش اولمق شرطدر . بناء علیه محررات ومنطوقانده ظاهراً وصریحاً ویا ماهیه مفسد اولدقلری حالده محرر ویا ناطقک اولبایده کی مجازاتدن وارسته اوله بیلمک ایچون نیت جریمه دن معرا وسلم اوله رق تحریر وایراد ایلدیکنی اثبات ایسی اقتضا ایدر . چونکه ماهیت فسادیه سی اضرار قصدینه برقرینه تشکیل ایدر . عکسی نابت اولنجه قدر بو قرینه ايله حکم ایدلمک مقتضیدر . فقط شو قدر وارکه محررات و منطوقات محتویاتی ماهیه موجب مفسدت ویا ذم وقدری متضمن اولوب فقط صریح وظاهری اولمازسه اضرار قصدی اثبات ایلک مدعیه ، عائددر . قصد مذکور محرراتک معنای عمومیه سی ویا نشری تقدیم وولی ایدن اسباب ویاخود محرر وناطقک افعال واحوال شخصیه سی ايله اثبات اولنه بیاور . بو حال اخیرده مدعی شخصی صنعتده بولنان

کسه محرر و ناطقک نيته دائر اعطا ايله جيکي ايضاحات و تأميناتي کافي کوره رک دعواي شخصيه سندن فراغت ايد بيله جيکي بين المؤلفين متفق فيدر . اما مدعي عموميتک راساً اقامه ايلديکي بومثل سو دعوايده مثلاً مطبوعات نظامنامه سينک ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۳ و ۲۵ نجی ماده لرنده مصور احوالده محرر و ناطقک نيته دائر اعطا ايله جيکي ايضاحات و تأمينات اوزرينه دعواي عموميه دن فراغت ايد بيله سي مختلف فيدر . بوجي دعاويدن فراغت ايدلش اولديني جريده عديله ده امثالي يوق دکدر . ۱۸۳۵ سنه سنده موسيو ده قوني M. de Conny سب و شتمی متضمن تحریر ایلدیکی شیء مدعی عمومیتک مقامی قباله مصروف و متوجه اولدینی بیانیله علیه حقوق عمومیه دعواسنی اقامه ایلش ؛ اثنای رؤیت دعواده M. de Conny لاجل المدافعه قبال حقنده برگونا سب و شتمی ثبت ایتدیکی بیان ایلمی اوزرینه مدعی عمومی دعواسندن رسماً فراغت ایشدر . [۱]

ذم و قدحی و یا ماهیت فسادیه نی متضمن تحریرات و یا ناطقک جرم تشکیل اید بیلملری ایچون بالاده مذکور اضرار نیشدن بشقه برده موقع علیه وضعی شرطدر . بناء علیه میدان علیه وضع ایدلماش تحریرات حقنده مطبوعات نظامنامه سنده مندرج مجازات تطبیق ایدله ماز . M. de Serre بورکن اخیری عنصر مستقل جرم صورتیه تلقی ایدرک : ذم و قدحی و ماهیت فسادیه نی خائر محرراتک استلزام ایدله جيکي مسئولیت جزائییه منحصرأ ناشره - موقع علیه وضع ایدنه - عأدد فاعلی انجق نشرینه اشتراك ایدر سه مشارک جرم عد ایدله رک مستحق جزا اولور ، دیمشدر .

واضع قانونمز بونظریه نی مطبوعات نظامنامه سنده : « غزته لرله رسائل یومیه و موقوته نك مندرج اتندن طولانی ترتب ایدله جك مجازات قانونیه اولامیر مسئول و یا ممثله ثانیاً مقاله زیرنده امضاسی بولان صاحب مقاله ..... الخ » ماده سیله قبول ایش اولدیغنی کوریورز .

اقوال و تحریراتندن مسئول اولان و اولیان اشخاص

مجالس ملتده - مجلس مبعوثان ایله مجلس اعیانده - ایراد ایدیلان نطقلرک ویا مجالس مذکوردهک امری اوزرینه طبع ایتدیریلان خلاصه مذاکرات ، لوائح تقریرات و سائردهک مطبوعات نظامنامه سنک و قانون جزانک مواد مخصوصه سیله جرائدن معذور اولسه لر بیله حقوق عمومیہ دعوا سنک اقامه سنه سبب اوله مازلر .

قانونشناسندن موسیو له نه M. Laine وکلای ملت طرفندن مجالس ملتہ عرض ایدیه میوب طبع ایتدیریلرک اشخاص عادیه یه توزیع ایدیلان ماهیه مفسد ویا ذم و قدحی متضمن نطقلر ، تکلیفلر و تقریرات و سائرہ مصونیت جزائیہ دن مستفید اولملری لازم کله چکی طلبه قدر کیتمشدر . بو طلب فکر مشروطیتہ نه قدر منفی اولدیغی ادنا ملاحظه ایله تیقن ایدیلر . بر شخصک امور اداره دولته نه قدر عالی بر موقع اشغال ایدرسه ایتسون قانون خلافنده اجرا آتندن مسئول اولسی لازمدر . بر وکیل ملت مجلس ملت خارجنده افکار شخصیه سنی طبع ایتدیروب توزیع ایتدکده حقوق عادیه دائرة حکم و صلاحیتی داخلنده حرکت ایتش اوله جفتدن اشخاص عادیه دن فرق اولیوب حرکتی حقوق عادیه قوانینه تابع اولور .

بناءً علیه وکلای ملت طرفندن مجالس ملت خارجنده اشخاص ویا هیئات حقنده ذم و قدح و سب و شتم ایدلسه منسوب اولدقلمی مجلسک قراری استحصاله قدر حقوق عمومیہ دعواسی تعویق ایدیلور .

[قانون اساسی ماده ۷۹ - مجلس مبعوثان نظامنامه داخلیسی ماده ۷۱]
هیئت مبعوثان بو بادهکی قراری ایله مظنون علیه بولتان مبعوث حقنده اقامه اولتان دعوی جزائیہ نک قانونیت و اصابتی تصدیق ایش اولیوب بلکه حقوق عمومیہ دعوا سنک اقامه سنه مانع اسباب سیاسیہ نک موجود اولدیغنی بیاندن عبارتدر .

مجالس ملت حضورنده ایراد ایدیلان نطقلرک ویا کندیلرینه تقدیم ایدیلان محرراتک ماهیه مفسد ویا ذم و قدحی متضمن اولسی ناطق و محرر حقنده

مستلزم مسئولیت اولیامسی کندیلری ویا آخر کیسه طر فندن مجالس مذکور دن اذن ورخصتی استحصال ایتمکسین نشر ایدنلرک مسئولیتدن ازاده اولملرینی استلزام ایله حکمی فکرینی اورته سورنلر یوق دکلدر . [۱]

واضع قانونمز بو مطالعه غیر مصیبه یی مطبوعات نظامنامه سنک اون تنجی ماده سنک فقره اولاسیله رد ایدیور . شو قدر وارکه مبعوث هیئت مبعوثان ویا اعیان علیهنده موجب حقارت برشی بیار ویا سوز سوبلرسه ققیح ایله برابر مجلسدن موقتاً اخراجنه حکم ایدیلور [مجلس مبعوثان نظامنامه داخلی ماده ۹۳] بر مبعوث مجلس مبعوثان خارجنده مجلسی تحقیر و تزیف و سب شمی و قدح ذمی مشعر برشی تحریر و نشر ایدرسه شکایت واقع اولمدن مدعی عمومی رأساً اقامه دعوا ایدیلورمی ؟ ایدیلور ایسه مرجع رؤیتی محکمه عاذه جزایشمی یوقسه مجلس مبعوثانمی ؟ بو باده مجلس مبعوثانمز نظامنامه داخلینده صراحت یوقدر . مطبوعات نظامنامه سنک یکریمی بشنجی ماده سنده بر مجلس ویا محکمه ویا دولته تشکیل اولمش سائر بر هیئت حقنده ذم ویا قدح وقوعنده متجاسری حقنده ترتب ایده جک حزای تصریح ایتدیکندن ماده مذکوره حکمنجه اجرای ایجابی لازم کلیر .

دعوی وکالتنه سلوک ایدن مبعوثان بر دعوانک اثنای مدافعه سنده محکمه یی سب و شتم ویا آخر صورتده ایقاع جرم ایله اصول محاکمه حقوقیه نک قرق برنجی ماده سی حکمنجه همان ضبط ورقه سی تنظیم ایدیلوب تعقیبات قانونیه منسوب اولدینی مجلسک قراری صادر اولتجه یه قدر تعویق ایدیلیر .

قانون اساسیمزک ۸۳ نجی ماده سنده : « هرکس حضور محکمه ده حقوقی محافظه ایچون لزوم کوردیکی وسائط مشروعه یی استعمال ایدیلیر . » دنیلمش اولدیفندن مبعوثلره داخل مجلس ملتده افکار و نیساتی سر بستجه عرض و مأمورینک اداره جه حرکتلرینی ققیح یولنده ایراد ویا تحریر ایلدکلری نطق و محرراتدن طولانی مسئولیت جزایشدن وارسته اولملرینی موجب اولان

امتیاز معلوم مارالذکر ماده قانونیه دن استنباط حکم ایدرک دعوی وکیلترینه
تشمیلی لازمکه چکی ذهابنده بولناندر واردر .

حکامک وظیفه مودوعه لری اجراسنجه ایراد ویا تحریر ایتمکه مجبور
اولدق لری خصوصاً دن طولانی مؤاخذه ایدمام لری وجوب قانونی تحتنده در .
بونی مؤید فرانسه محکمه تمیزندن ۲۲ شباط ۱۸۲۵ بر قرار صادر
اولمشدر [۱] فقط بو مثللو خصوصاتی قصداً ایراد ویا تحریر ایدلکاری حالده
متضرر اولان طرف علیه اقامه دعوا ایده بیلیمک حتی تسلیم ایدلشدر .
[اصول محاکمه جزائیه اشتکا عن الحکام] . شو قدر وارکه حکامه اسناد
اولنان بو کبی جرائمده اضرار قصدی اشخاص عادیه طرفندن دعوی اقامه
ایدلسه اشتکا عنه الحکام طریق قانونیسنه توسل واکر مدعی عمومی رأساً
ماقامه دعوا ایتسه اول حالده طریق عادی جزائییه مراجعت ایتمک مقتضیدر .
بو حالده کندینی متضرر عد ایدن شخص دعوا ی واقعه یه مداخله ایده بیلیر .
مخبرک اخباری و شاهدک شهادتی مخبرله و مشهودله حقدده سب و شتمی
و ذم و قدحی متضمن اولدینی بالیان مخبر و شاهد علیه دعوا اقامه ایده مز .
[قانون جزا ماده ۲۱۳ اصول محاکمه جزائیه ماده ۲۶ مجله احکام عدلیه
کتاب الشهاده]